

Vad ska man tänka på vid klaffel och efter operation?

Vid klaffel finns en ökad risk för bakterieinfektioner i klaffen (= endokardit) vilket är en allvarlig sjukdom som i värsta fall kan förstöra hjärtklaffen helt. Vid vissa klaffel finns risk för bakterieinfektion i klaffen efter djupare tandingrepp, ingrepp i urinblåsan, efter större magoperationer och andra kirurgiska ingrepp. Därför är det vanligt att man i förebyggande syfte får antibiotika inför sådana ingrepp. Påminn din läkare om detta ifall du inte fått information eller antibiotika.

Vid behandling med blodförtunnande läkemedel (oftast Waran) efter en hjärklaffsoperation är det viktigt att sköta kontrollerna och doseringen av Waran noggrant. Skulle Warandoseringen vara för låg finns risk för att man får blodproppar runt klaffen, och om doseringen är för hög finns risk för blödningar. De flesta vårdcentraler har möjlighet och kunskap att sköta dessa kontroller.

Vill du veta mer?

www.sjukvardsradgivning.se

www.netdoktor.se

Kontaktuppgifter:

Har du frågor eller funderingar kontakta sjuksköterska på

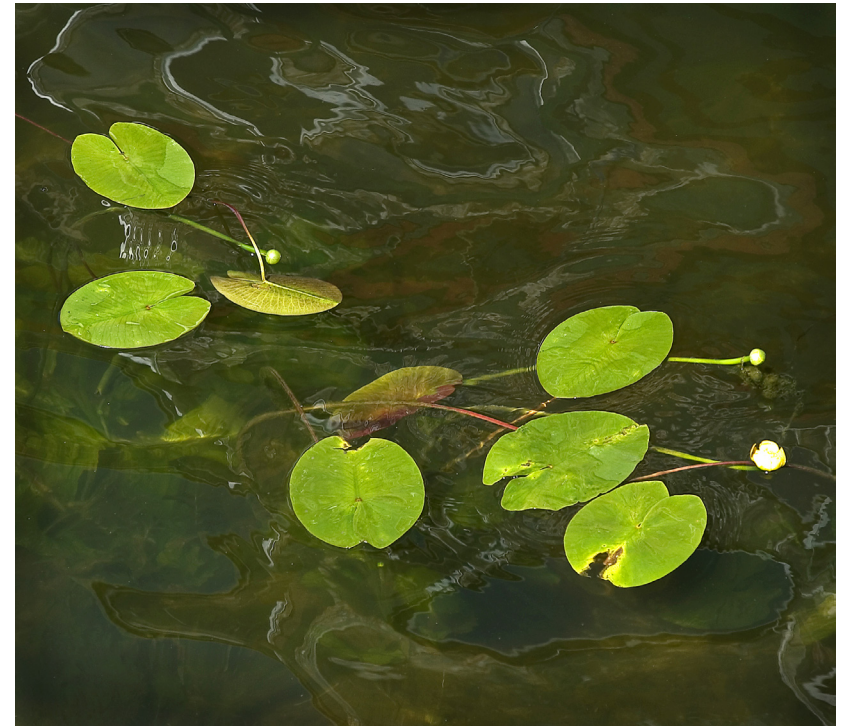
Södersjukhusets hjärtmottagning

Telefon: 08-616 30 20,

måndag-torsdag kl: 09:00-14:00,

fredagar kl: 09:00-11:30

TILL DIG SOM HAR KLAFFEL/BLÅSLJUD PATIENTINFORMATION

Vad är blåsljud?

Blåsljud är en medicinsk term för de ljud som kan höras med stetoskop när virvlar bildas i blodet som strömmar genom hjärtat. Blåsljud över hjärtat kan vara normalfynd hos friska personer (så kallade fysiologiska blåsljud) men kan även vara orsakat av klaffel. De fysiologiska blåsljuden har sitt ursprung i vibrationer i klaffarna eller uppkommer när blodet strömmar genom normala klaffar. Fysiologiska blåsljud är normalvarianter som inte kräver någon åtgärd och är vanligast hos yngre.

Anatomi

Hjärtat är en muskel som genom att pumpa runt blod i kroppen ser till att alla organ förses med det livsnödvändiga syret. I hjärtat finns två förmak, två kammare och fyra klaffar (ventiler) som ser till att blodet pumpas i rätt riktning och vid rätt tidpunkt i förhållande till när respektive del av hjärtat drar ihop sig. I hjärtats högra del finns tricuspidalklaffen och pulmonalklaffen och i hjärtats vänstra del finns mitralisklaffen och aortaklaffen.

Vilka är orsakerna till klaffel?

Hjärtklaffsjukdomar kan vara medfödda eller förvärvade. Förvärvade klaffel uppstår efter sjukdom eller med stigande ålder. I Sverige är åldersrelaterade förkalkningar av hjärtats klaffar den vanligaste orsaken till klaffel. Sjukdomar som kan orsaka klaffel är exempelvis reumatisk feber, infektion, hjärtinfarkt eller hjärtsvikt.

En annan indelning beskriver typen av klaffelet;

- 1) Förträngning (= stenosis) av klafföppningen innebär att en klaff har blivit för trång och stel för att tillräckligt med blod ska kunna passera.
- 2) Klaffläckage (= insufficiens) innebär att när klaffen inte stängs ordentligt och blodet kan strömma tillbaka till det förmak eller den kammare som det kom ifrån.

Man kan även ha en kombination av förträngning och läckage.

Vilka symtom orsakar klaffel?

Beroende på vilken klaff som drabbas ser symtombilden olika ut. Orsaken till klaffelet och graden av förträngning/läckage påverkar också hur svåra symtomen blir och hur snabbt dessa utvecklas. Förvärvade klaffsjukdomar ger vanligtvis inga besvär i början, varefter symtomen långsamt kan ge sig till känna. Ett vanligt symtom är andfåddhet. Andra symtom är försämrad ork, ökad trötthet, förmaksflimmer, bröstsmärtor, yrsel eller svimning.

Vissa patienter förblir besvärsfria av sitt klaffel.

Hur sker utredningen och hur ställer man diagnos?

Sjukdomshistoria och kroppsundersökning är viktiga led i utredningen. Vidare tas rutinemässigt blodprover, EKG samt i vissa fall genomförs ett arbetsprov (cykelprov).

Ultraljud är en undersökning som används för att bekräfta/utesluta klaffsjukdom. Med ultraljud mäter man hjärtrummens storlek, väggarnas och klaffarnas tjocklek, hur god hjärtats pumpfunktion är samt avgör om en klaff läcker eller är förträngd.

Om klaffoperation blir nödvändig utförs även kranskärlsröntgen för att kartlägga om det finns förträngningar i hjärtats kranskärl (vilka då kan åtgärdas samtidigt som klaffen opereras).

Hur behandlas klaffel?

Det finns ingen särskild egenvård just för klaffsjukdomar. Däremot är det bra att försöka minska risken för hjärt- och kärlsjukdomar genom att behandla högt blodtryck, äta näringsriktig mat, hålla vikten under kontroll och motionera i lagom mängder.

Vid symptomfrihet och vid lindriga klaffel följer man utvecklingen med kontroller och regelbundna ultraljud.

Ibland blir läkemedelsbehandling aktuell. Ett flertal faktorer såsom typ av klaffel, grad av hjärtsvikt, symtom, andra associerade sjukdomar m.m. bestämmer vilka läkemedel som bör sättas in. I vissa fall behöver klaffelet opereras. Här finns olika alternativ; man kan antingen byta klaffen eller laga den redan befintliga (= klaffplastik).

Vid byte av klaffen används antingen metallklaff eller biologisk klaff (oftast från gris). Alternativen har olika för- och nackdelar. Om en metallklaff väljs måste man behandlas med blodförtunnande medicin (Waran) resten av livet, detta för att minska risken för blodproppar. Livslång blodförtunnande behandling behövs inte vid biologisk klaff eller efter klaffplastik. Biologiska klaffar har en begränsad hållbarhet vilket innebär att patienten kan behöva genomgå en andra hjärtoperation efter ca 10-15 år för att byta ut klaffen. Generellt brukar därför yngre patienter få metallklaffar inopererade medan äldre patienter och de patienter som inte kan/vill äta blodförtunnande medel får biologiska klaffar. Det slutliga beslutet om vilken typ av klaff som kommer att användas tas av opererande thoraxkirurg.

Resultatet av klaffoperationer är mycket goda. Komplikationer är relativt sällsynta och än sällsynta om patienten inte behöver opereras akut. Efter hjärtoperation brukar man vårdas på sjukhus i cirka 10 till 14 dagar. Därefter tar det oftast två till tre månader innan man är helt återställd.